

v Ljubljani, 18. novembra 2015

Poročilo porote za izbor novinarskih nagrad čuvaj/watchdog 2015

Novinarske nagrade Društva novinarjev Slovenije, ki šteje skoraj 1.000 članov, so edine nagrade s področja novinarstva v Sloveniji, ki jih podeljuje novinarska skupnost.

Porota za podelitev nagrad čuvaj/watchdog za leto 2015, se je sestala 4. novembra 2015 v društvenih prostorih na Vošnjakovi 8 v Ljubljani.

Od predstavnikov javnosti so bili prisotni **Jernej Stritar**, **Gorazd Kovačič**, **Igor Vobič** in **Tomaž Perovič**. Od predstavnikov Društva novinarjev Slovenije so se sestanka porote udeležili **Tanja Starič**, **Jožica Dornič**, **Petra Lesjak Tušek** in **Matija Stepišnik**. Udeležila se ga je tudi predsednica porote za izbor izjemnih dosežkov v novinarski fotografiji **Tina Deu**.

Porota je ugotovila, da je do 15. oktobra 2015 - v javnem razpisu določen rok - prispelo 6 predlogov za nagrado za dosežke mladih novinarjev in 29 predlogov za nagrade za izjemne novinarske dosežke. Za nagrado za življenjski prispevek k razvoju slovenskega novinarstva je porota prejela 6 predlogov. Med predlaganimi novinkami in novinarji je bilo precej takih, ki niso člani Društva novinarjev Slovenije. V skladu s pravilnika o novinarskih nagradah so vsi soglašali s kandidaturo. Porota je o izbiri nagrajencev odločala z javnim glasovanjem, s čimer so se strinjali vsi člani porote.

Pravilnik za izbor novinarskih nagrad čuvaj/watchdog predvideva podelitev ene nagrade za življenjsko delo, ene nagrade za debitanta, dveh nagrad za izjemne dosežke v novinarski fotografiji (ponovno je bila uvedena kategorija reportaže oziroma serije fotografij) in poljubnega (razumnega) števila nagrad za izjemne novinarske dosežke. Porota je podelila nagrado za življenjsko delo, dve nagradi za izjemne dosežke v novinarski fotografiji (člani porote so potrdili predloga nagrajencev, ki ju je izbrala porota za izbor izjemnih dosežkov v novinarski fotografiji), štiri nagrade za izjemne novinarske dosežke v letu 2015 in dve nagradi za debitanta - mlada novinarja, ki sta v poklicu manj kot pet let.

Čeprav se kriza v medijih še poglablja in medijska produkcija vse bolj dobiva značilnosti industrijske produkcije "tekočega traku" in čeprav mora vse manj novinarjev opraviti vse večjo količino dela, porota z zadovoljstvom in optimizmom ugotavlja, da je kakovostnih predlogov za novinarske nagrade še vedno veliko, več, kot bi jih lahko nagradila. To dejstvo je glede na prevladujoče negativne trende v poklicu spodbudno.

V kategoriji izstopajočih dosežkov je porota tehtala med več dobrimi, izenačenimi predlogi, kar kaže na zdravo profesionalno jedro z novinarji, ki ne glede na razmere profesionalno, verodostojno in etično opravljajo svoje delo. Zlasti pozitivni so inovativni, preiskovalni in poglobljeni pristopi mladih novinarjev, ki se ne zadovoljijo s površjem in povprečjem. Porota je nagradila tudi dosežke iz lokalnih okolij, kjer so pritiski na dopisnike pri razkrivanju nepravilnosti toliko večji, hkrati pa je prepoznala projekte iz kriznih žarišč na širši ravni. Nagradila je tudi kreativne in nekonvencionalne pristope pri obravnavi relevantnih tem. Zato je v kategoriji izjemnih dosežkov podelila kar štiri nagrade in eno pohvalo.

Porota se je izjemoma odločila podeliti post humno nagrado za življenjsko delo, pri čemer vodilo ni bil načelni etični imperativ ali kakršnakoli moralna zaveza ali obveza, temveč prepoznanje kakovosti in neizbrisno odtisnjene pečata v slovenskem novinarstvu.

Porota za izbor nagrajencev za izjemne dosežke v novinarski fotografiji v sestavi **Tina Deu** (predsednica), **Borut Krajnc**, **Meta Krese** in **Jure Eržen** se je sestala 3. novembra 2015 na sedežu Društva novinarjev Slovenije. Izbor so opravili izmed fotografij devetih različnih avtorjev, prijavljenih je bilo 9 reportaž.

Marsikaj se je zgodilo od lanskega do letošnjega septembra in marsikje so bili naši fotoreporterji, a apokaliptično bežanje ljudi iz vojnih področij je tako neizprosno dogodek, da je preglasil vse druge. Razsežnost in usodnost begunstva so slovenski fotoreporterji vzeli zares. Večina poslanih fotografij tako govori o ljudeh, ki se v kolonah premikajo mimo nas in hitijo v neznano. Za njimi ostajajo pretresljive fotografije, boleči dokumenti našega časa.

Prizorišča trpljenja so prevzela tudi fotoreporterje, ki so poslali svoja dela na razpis za najboljšo zgodbo oziroma reportažo. Komisija je bila mnenja, da je kar nekaj udeležencev poslalo izjemne posamezne posnetke, ki pa jih niso uspeli sestaviti v celoto in z njimi povedati zgodbo. Večina je poslala preveliko število fotografij, ki se niso dopolnjevale, temveč so se vsebinsko ponavljale. Mogoče bi lahko rekli, da izbiranje fotografij oziroma *editing* ni prav cenjena vrlina sodelujočih fotoreporterjev. Mogoče pa je težava tudi v tem, da pozabljamo, da je reportaža, kot je dejala publicistka Mary Panzer, skupni projekt fotografov, piscev in urednikov, ki kreativno interpretirajo kaos življenja v obliko, dostopno gledalcem in bralcem. Fotografiji, fotografije težko opravijo vse sami.

Nagrade

1. Nagrado za življenjski prispevek k razvoju slovenskega novinarstva post humno podelujemo:

Špeli Šipek

2. Nagrade za izjemne novinarske dosežke v letu 2015 prejmejo:

Frekvenca X, RTV Slovenija, **Tomaž Klipšteter**, Dnevnik, **Rozmari Petek**, Večer in **Erik Valenčič**

3. Nagradi za izjemen dosežek v novinarski fotografiji prejmeta:

za posamično fotografijo **Jaka Gasar**, Dnevnik, za reportažo **Matic Zorman**

5. Debitantski nagradi za dosežke mladih novinarjev, ki so v poklicu manj kot pet let, prejmeta:

Jana Juvan, Večer in **Viki Twrdy**, RTV Slovenija

Pohvale

Pohvalo porote za izjemen novinarski dosežek 2015 prejme **Slavko Jerič**, RTV Slovenija.

Obrazložitve

Preudarna, z izrazitim čutom za zgodbo, kljub mladosti v svojih prispevkih izraža ostrino in natančnost. Nobene zgodbe ne zaključí, dokler ne preveri vseh informacij in ozadij. Njen fokus je zdravstvo, nedavno je preko odličnega reportažnega zapisa opozorila, kako številni iz Maribora in njegove okolice odhajajo v Avstrijo prodajat krvno plazmo. Brez težav se spopade s katerokoli temo in področjem. Z razgledanostjo in predanostjo, vestnostjo in tudi vedrino je postala nepogrešljiv člen ne le uredništva Mariborske kronike, ampak celotnega uredništva Večera.

Debitantka leta je novinarka Večera Jana Juvan.

Kot eden mlajših novinarjev na gospodarskem področju se vedno znova dokazuje in izkazuje z natančnostjo, doslednostjo in raziskovalno žilico. Njegovi novinarski prispevki so verodostojni in poglobljeni, podkrepljeni tudi s pravnim znanjem in ravno pravšnje mero samozavesti, da se ne zaustavi niti pred najzahtevnejšimi temami, ki jih učinkovito predstavi gledalcem. Novinarsko poglobljeno je razgalil potek sporne sanacije bank. Na podlagi njegovega poročanja so nastale številne druge odmevne televizijske oddaje, povzemali so ga številni mediji.

Debitant leta je Viki Twrdy novinar RTV Slovenija.

Najboljša fotografija je nastala na mejnem prehodu Obrežje letošnjega septembra. Skoraj mitična fotografija prikazuje nakopičeno trpljenje ljudi čisto blizu nas, a, res je, še vedno na drugi strani mreže. Gledamo roke, a zares vidimo vse tisto, česar na njej ni. Zato nam fotografija zastavlja mučna vprašanja: intimna, globalna in zelo stvarna. O njih in o nas.

Čuvaja za najboljšo posamično fotografijo prejme fotoreporter Dnevnika Jaka Gasar.

Nagrajeno reportažo je njen avtor naslovil *Bitka s časom v 1.023.622 korakih*. Fotografije, ki opisujejo dan na železniški postaji Gevgelija, kjer se človeška življenja spreminjajo v statistiko, je uspel sestaviti v celoto in z njimi povedati zgodbo. Begunci na postaji manjšega mesta na obrobju Makedonije čakajo na vlak, za katerega upajo, da jih popelje v Evropo v svetlejšo prihodnost. Reportaža je bila objavljena v Mladini.

Čuvaja za najboljšo reportažo prejme fotoreporter Matic Zorman.

Za inovativno, drugačno, privlačno, zabavno in zanimivo uporabo in predstavitev statističnih podatkov v projektih Športni SOS in podcast Številke Multimedijskega centra RTV Slovenija pohvalo porote prejme Slavko Jerič.

Kljub temu, da znanost redko zaide na naslovnice in v udarne medijske termine, znanstveni laboratorij na valovih znanosti, na Valu 202, že več kot pet let dokazuje, da znanstvene teme niso nujno le za v specializirane koticke in zgolj za ozek krog zainteresirane javnosti. Maja Ratej, Luka Hvalc, Matej Praprotnik in Mija Škrabec Arbanas sestavljajo ekipo oddaje, ki uspešno premošča dilemo, kako v medijih ne popačiti, banalizirati in razvrednotiti raziskav ter znanstvenih tem in jih hkrati narediti privlačne, zanimive za širšo javnost.

Čuvaja za izstopajoč novinarski dosežek prejme oddaja Vala 202 Frekvenca X.

Čeprav dela za časopis, za katerega bi težko rekli, da stavi na mariborsko bralstvo, je že več let novinar, ki vsem drugim kolegom na tem območju narekuje tempo. Tako je bilo tudi v primeru še sveže afere, ko je razkril, da je Klavdij Logožar Darsu za 24.000 evrov prodal delo študentke, ki ji je bil mentor. Zgodba, ki lepo ponazarja njegovo natančnost, vztrajnost in načelnost, ki ga odlikujejo že celo novinarsko kariero. Vse to dopolnjujeta njegov unikaten, pronicljiv in ironičen slog ter vsestranskost, zaradi česar je sposoben enako odlično razkrivati zapletene zgodbe, kakor napisati duhovito reportažo, pronicljivo gloslo ali zanimiv intervju.

Čuvaja za izstopajoč novinarski dosežek prejme dopisnik Dnevnika Tomaž Klipšteter.

V minulem letu je izstopala prav na področjih, ki so v večini slovenskih medijev mnogokrat zapostavljena. Kot terenska dopisnica Večera je drezala tja, kamor se drugim zaradi zahtevnosti tematike, ovir in ignorance oblasti, ni prav mudilo: v ekologijo in področje zdravega življenjskega okolja, ki načenja vprašanja prihodnosti človeštva. Nemarna onesnaženost Celja kot posledica dolgoletne proizvodnje Cinkarne Celje je področje, na katerem je v minulem letu blestela in ga razgaljala vztrajno, podrobno, do obisti.

Čuvaja za izstopajoč novinarski dosežek prejme dopisnica Večera Rozmari Petek.

Poznavalec Bližnjega vzhoda je v dokumentarnem filmu Fronte Kurdistana opisal boj v štirih državah živečega kurdskega ljudstva za neodvisnost in hkrati tragedijo 20 milijonskega naroda. Avtor se je podal na področja, kjer ni novinarjev in snemalcev. Preko minskih polj in mimo vojska je sam s kamero zakorakal na območje, na katerem vlada zakon nasilja in duhovne omejenosti. Besedo je prepustil Kurdom in njihova pričevanja dopolnjeval le s kratkimi pojasnili. Na ta način je ustvaril zelo avtentičen in narativno močan dokument o boju ljudstva, o katerega trpljenju ve zahodna javnost mnogo premalo.

Čuvaja za izstopajoč novinarski dosežek prejme Erik Valenčič.

Bila je izjemno prodorna, natančna, poštena, zavezana dejstvom in resnici, profesionalna, pri zavzemanju za novinarske standarde vselej zahtevna. Do sebe in do drugih. Nikoli in nikdar se ni zadovoljila s površjem in površnostjo, banaliziranjem in moraliziranjem vse povprek, k čemur žal v novinarstvu tako radi zapadamo. Bila je zaprisežena, tista prava novinarka, ki novinarstvo je in ga živi. Taka, ki je bila vedno in do konca kritična do sebe in do novinarstva. In v tem je bila tudi naša največja zaveznica. Njen pečat slovenskemu novinarstvu, zlasti na področju televizijskega novinarstva, razvoja formatov televizijskih dnevnih oddaj, tedenske informativne oddaje je neizbrisen.

Čuvaja za življenjski prispevek k slovenskemu novinarstvu post humno podeljujemo Špeli Šipek.